

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 listopada 2024r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: **Sędzia Martyna Daniłowicz (spr.)**

Sędziowie: **Joanna Król**
Marcin Szajner

Protokolant: Joanna Krygier

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 14 listopada 2024r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa

przeciwko **Skarbowi Państwa – Izbie Administracji Skarbowej we Wrocławiu**

o przywrócenie do służby

z powództwa

przeciwko **Skarbowi Państwa – Izbie Administracji Skarbowej we Wrocławiu**

o odszkodowanie

na skutek apelacji strony pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 20maja 2024r. sygnatura akt IV P 279/19

I. oddala apelację;

II. zasądza od strony pozwanej na rzecz powodów kwotę po 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia o kosztach procesu za II instancję do dnia zapłaty na podstawie art. 98 §1¹ kpc.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja strony pozwanej, jako bezzasadna, nie zasługiwała na uwzględnienie.

Na wstępie należy wskazać, że Sąd odwoławczy rozpoznaje sprawę w granicach apelacji, o czym stanowi art. 378 k.p.c. Z przywołanego przepisu wynika zakaz wykraczania przez Sąd II instancji poza te granice oraz nakaz rozważenia wszystkich podniesionych w apelacji zarzutów i wniosków. Sąd II instancji związany jest zarzutami prawa procesowego, natomiast nie wiążą go przedstawione w apelacji zarzuty dotyczące naruszenia prawa materialnego. Sąd ten ma więc pełną swobodę jurysdykcyjną, ograniczoną granicami zaskarżenia. W konsekwencji powinien naprawić wszystkie naruszenia prawa materialnego, niezależnie od tego, czy zostały wytknięte w apelacji, pod warunkiem, że mieszczą się w granicach zaskarżenia (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008, Nr 6, poz. 55).

Zgodnie z art. 382 k.p.c. Sąd odwoławczy orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Sąd odwoławczy rozważa na nowo materiał zebrany w sprawie i dokonuje jego własnej, samodzielnej i swobodnej oceny, nie ograniczając się do kontroli Sądu pierwszej instancji, lecz bada ponownie całą sprawę. W ten sposób postępowanie apelacyjne jest przedłużeniem procesu przeprowadzonego przez pierwszą instancję, co oznacza, że nie toczy się on na nowo.

Rozważając całość zgromadzonego materiału dowodowego, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, iż Sąd I instancji prawidłowo rozpoznał sprawę. W ocenie Sądu Okręgowego brak jest jakichkolwiek podstaw do kwestionowania poprawności oraz trafności ustaleń poczynionych w przedmiotowej sprawie przez Sąd Rejonowy. Sąd ten dokonał bowiem wszechstronnej i logicznej oceny zgromadzonego materiału dowodowego, nie naruszając przy tym zasady swobodnej oceny dowodów. Sąd Okręgowy uznał, iż Sąd pierwszej instancji w prawidłowy sposób skonstruował stan faktyczny niniejszej sprawy, trafnie powołał obowiązujące w tym zakresie przepisy prawa, jak również wyciągnął przekonujące wnioski, które bez potrzeby ich powtarzania, Sąd Okręgowy w pełni podziela i przyjmuje za własne.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd I instancji przeprowadził stosowne postępowanie dowodowe, poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne znajdujące potwierdzenie w zgromadzonym materiale dowodowym, które ocenił zgodnie z obowiązującymi zasadami, wskazał dowody, na których się oparł, a nadto wyjaśnił podstawy prawne wyroku z

przytoczeniem przepisów prawa. Ustalenia faktyczne przeprowadzone przez Sąd I instancji nie odbiegają w zakresie zgodności z obiektywnym, prawdziwym i rzeczywistym stanem. W szczególności ustalenia te nie tylko korespondują ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, ale także nie przekraczają granic swobodnej oceny dowodów, której normy wyznaczone są wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia, według których Sąd rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i ważąc ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1999 r., II UKN 685/98).

W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy ustalił, iż Sąd Rejonowy zasadnie przywrócił powodom termin do wniesienia odwołania w przedmiotowej sprawie. W treści pozwu strona powodowa – zarówno, wniesli bowiem o przywrócenie terminu do ich złożenia, wskazując, że dopiero w dniu 1 lipca 2019 r. dowiedzieli się o uchwale NSA nr 1 OPs1/19, z której wynikało, że mogą dochodzić swoich roszczeń przed sądem pracy. Wcześniej byli przekonani, że właściwy jest tylko sąd administracyjny, a pracodawca nie pouczył ich o żadnej drodze sądowej. Słusznie zatem Sąd Rejonowy uznał, iż sytuacja w jakiej znaleźli się powodowie należała do wyjątkowych i zasadnie przywrócono im termin do odwołania.

Kolejno odnosząc się do zarzutów zawartych w apelacji, Sąd II instancji zważył, że znalazły się w niej zarówno zarzuty naruszenia prawa procesowego, jak i prawa materialnego. Strona skarżąca przypisuje Sądowi Rejonowemu uchybienia tak na płaszczyźnie prawa materialnego, jak i przepisów proceduralnych. Zarzuty odnoszące się do prawa materialnego można analizować wyłącznie na gruncie niekwestionowanych ustaleń faktycznych, z tej przyczyny w pierwszym rzędzie należało odnieść się do zarzutów natury procesowej.

Wskazać należy, iż zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c. Sąd I instancji musi ocenić wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego a zatem, jak podkreśla się w orzecznictwie, z uwzględnieniem wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, jak również wszelkich okoliczności towarzyszących przeprowadzaniu poszczególnych dowodów i mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności (wyrok Sądu Najwyższego

z dnia 24 marca 1999 r., I PKN 632/98, OSNAPiUS 2000, nr 10, poz. 382). Przyjmuje się, że ramy swobodnej oceny dowodów muszą być określone wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego, regułami logicznego myślenia oraz pewnego poziomu świadomości prawnej, zgodnie z którymi Sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wając ich moc oraz wiarygodność odnosi je do pozostałego materiału dowodowego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 1980 r., II URN 175/79, OSNC 1980, nr 10, poz. 200; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 października 1996 r., III CKN 8/86, OSNC 1997/3/30). Ustalenia faktyczne w oparciu o tak ocenione dowody nie mogą wykazywać błędów tak faktycznych tzn. nie mogą być sprzeczne z treścią dowodów, jak i logicznych (błędności rozumowania i wnioskowania). Z kolei podstawę wyroku może stanowić tylko całokształt okoliczności przedstawionych w toku rozprawy głównej i istniejących w chwili jej zamknięcia. Zdarza się, iż dowody przedstawiane przez strony na poparcie swoich twierdzeń są ze sobą sprzeczne. Na podstawie takiego materiału można zbudować dwa lub więcej stanów faktycznych, wzajemnie sprzecznych, które znajdą potwierdzenie w części dowodów. Jednak, w ramach swobodnej oceny dowodów, to Sąd orzekający jest uprawniony do wyboru jednej z nich na warunkach określonych w wyżej wskazanym przepisie art. 233 § 1 k.p.c. Na pełną aprobatę zasługuje w tym kontekście pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 27 kwietnia 2006 r. w sprawie I ACa 1303/05 (LEX nr 214251), iż skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez Sąd przepisu art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że Sąd ten uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem może być jedynie przeciwstawione uprawnieniu Sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie o innej niż przyjął Sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena Sądu.

W doktrynie i judykaturze panuje zgoda co do tego, że z uwagi na przyznaną sądowi swobodę w ocenie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. może być uznany za zasadny jedynie wtedy, gdy podstawą rozstrzygnięcia uczyniono rozumowanie sprzeczne z zasadami logiki bądź wskazaniem doświadczenia życiowego. Dlatego w sytuacji, gdy na podstawie zgromadzonych dowodów możliwe jest wyprowadzenie konkurencyjnych wniosków co do przebiegu badanych zdarzeń, dla podważenia stanowiska orzekającego sądu nie wystarcza twierdzenie skarżącego o wadliwości poczynionych ustaleń odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości. Konieczne jest wskazanie jakich to konkretnie uchybień w ocenie

dowodów dopuścił się orzekający sąd naruszając w ten sposób opisane wyżej kryteria, wiążące w ramach swobodnej oceny dowodów (tak np. K. Flaga - Gieruszyńska w: Kodeks postępowania cywilnego, pod red. A. Zielińskiego, Warszawa 2006, tom I, s. 794, 795, por. także wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 9 kwietnia 2008 r., I ACa 205/08, Legalis, w którym stwierdzono: „Fakt, że określony dowód został oceniony niezgodnie z intencją skarżącego, nie oznacza naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Ocena dowodów należy bowiem do sądu orzekającego i nawet w sytuacji, w której z dowodu można było wywieść wnioski inne niż przyjęte przez sąd, nie dochodzi do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c.”; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2005 r., III CK 314/05, Orzecznictwo w Sprawach Gospodarczych 2006/10, w którego tezie stwierdzono, że: „Do naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. mogłoby dojść tylko wówczas, gdyby skarżący wykazał uchybienie podstawowym regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, tj. regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów”).

Odnosząc powyższe do stanowiska strony skarżącej uznać trzeba, iż nie sprostала ona opisanym wymogom formułowania analizowanego zarzutu. Jej stanowisko w zakresie naruszenia przez Sąd I instancji przepisów postępowania, mające wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 § 1 k.p.c. – nie zasługiwało na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Okręgowego argumentacja strony pozwanej ma charakter czysto polemiczny z ustaleniami Sądu I instancji, co więcej, strona pozwana w apelacji podejmuje próbę zaprezentowania stanu faktycznego, ustalonego przez nią na podstawie własnej oceny dowodów. Tego typu działanie nie zasługuje na akceptację. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 stycznia 2000 r., I CKN 1169/99, odnośnie zarzutu naruszenia art. 233 k.p.c., skarżący może tylko wykazywać, posługując się wyłącznie argumentami jurydycznymi, że sąd rażąco naruszył ustanowione w wymienionym przepisie zasady oceny wiarygodności i mocy dowodów i że naruszenie to mogło mieć wpływ na wynik sprawy. Ponadto postawienie zarzutu obraży art. 233 § 1 k.p.c. nie może polegać na zaprezentowaniu własnych, korzystnych dla skarżącego, ustaleń stanu faktycznego – dokonanych na podstawie własnej, także korzystnej dla skarżącego, oceny dowodów, względnie na podjęciu próby obalenia ustaleń poczynionych przez Sąd meriti. Tymczasem strona pozwana w apelacji właśnie taką próbę podejmuje. Tym samym wszystkie postawione przez stronę pozwaną zarzuty naruszenia prawa materialnego są

bezpodstawne. W istocie bowiem strona pozwana podważa ustalenia faktyczne Sądu I instancji, które to stanowiły podstawę zastosowanych przez Sąd meriti przepisów prawa.

W wyroku z dnia z dnia 27 września 2002 r., II CKN 817/00, Sąd Najwyższy wyjaśnił, że ocena wiarygodności mocy dowodów przeprowadzonych w danej sprawie wyraża istotę sądszenia w części obejmującej ustalenie faktów, ponieważ obejmuje rozstrzygnięcie o przeciwstawnych twierdzeniach stron na podstawie własnego przekonania sędziego powziętego w wyniku bezpośredniego zetknięcia się ze świadkami, dokumentami i innymi środkami dowodowymi. Powinna odpowiadać regułom logicznego rozumowania wyrażającym formalne schematy powiązań pomiędzy podstawami wnioskowania i wnioskami oraz uwzględniać zasady doświadczenia życiowego wyznaczające granice dopuszczalnych wniosków i stopień prawdopodobieństwa ich występowania w danej sytuacji. Jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona.

Jak wynika z przeprowadzonego przez Sąd I instancji postępowania dowodowego powód został zatrudniony w Izbie Skarbowej we Wrocławiu w dniu 18 października 1995 r. na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku starszego referenta.

W dniu 17 stycznia 1996 r. powód zawarł z Izbą Skarbową we Wrocławiu umowę o pracę na czas określony do dnia 17 października 1996 r., na podstawie której został zatrudniony na stanowisku starszego referenta z obowiązkiem odbycia aplikacji administracyjnej.

W dniu 17 października 1996 r. powód zawarł z Izbą Skarbową we Wrocławiu umowę o pracę na czas nieokreślony, na podstawie której został zatrudniony na stanowisku inspektora w pełnym wymiarze czasu pracy.

Od dnia 1 lutego 1998 r. powód był pracownikiem Oddziału Innych Podatków Pośrednich w Wydziale Podatków Pośrednich w Izbie Skarbowej we Wrocławiu.

Z dniem 1 kwietnia 1998 r. powierzono powodowi stanowisko starszego inspektora.

Z dniem 1 maja 2004 r. powodowi powierzono stanowisko komisarza skarbowego, a z dniem 1 listopada 2006 r. - starszego komisarza skarbowego.

Z dniem 2 listopada 2006 r. komórką organizacyjną wykonywania przez powoda obowiązków służbowych był Oddział Podatku od Towarów i Usług od Jednostek Organizacyjnych Niemających Osobowości Prawnej oraz Podatku od Gier w Wydziale Podatku od Towarów i Usług i Izbie Skarbowej we Wrocławiu.

Z dniem 15 października 2009 r. powierzono powodowi wykonywanie obowiązków służbowych w Oddziale Podatku od Towarów i Usług od Jednostek Organizacyjnych Niemających Osobowości Prawnej.

Z dniem 28 października 2009 r. mianowano powoda do służby stałej w Izbie Celnej we Wrocławiu na stanowisko inspektora celnego, nadano stopień służbowy dyspozytora celnego i określono miejsce pełnienia służby w Izbie Celnej we Wrocławiu.

Z dniem 30 listopada 2009 r. wyznaczono powodowi miejsce pełnienia służby w Wieloosobowym Stanowisku ds. Gier i Zakładów Wzajemnych w Izbie Celnej we Wrocławiu.

Z dniem 30 listopada 2009 r. mianowano powoda na stopień służbowy aspiranta celnego w korpusie aspirantów Służby Celnej.

Z dniem 1 stycznia 2011 r. zaproponowano powodowi następujące warunki zatrudnienia:

1. miejsce pełnienia służby: Izba Celna we Wrocławiu/Wydział Akcyzy i Gier Wieloosobowe Stanowisko Gier Hazardowych,
2. stanowisko służbowe: ekspert Służby Celnej, zaliczane do kategorii stanowisk eksperckich,
3. uposażenie:
 - a. zasadnicze wg XVII grupy uposażenia zasadniczego, określone mnożnikiem kwoty bazowej wynoszącym;
 - b. dodatek za stopień służbowy aspirant celny, określony mnożnikiem kwoty bazowej wynoszącym;
 - c. dodatek za wieloletnią służbę, ustalony wg zasad określanych w przepisach art. 153 ustawy;
 - d. pozostałe dodatki do uposażenia zasadniczego, na zasadach określonych w przepisach wydawanych na podstawie art. 148 ust. 2 ustawy, w przypadku spełnienia wymogów do ich zastosowania.

Z dniem 21 września 2012 r. powoda mianowano na stopień służbowy starszego aspiranta celnego w korpusie aspirantów Służby Celnej.

Powód został mianowany na stopień podkomisarza celnego.

Z kolei jak ustalono w stosunku do powódki, w dniu 1 września 1994 r. powódka zawarła z Urzędem Celnym w Zgorzelcu umowę o pracę na czas określony do dnia 1 grudnia 1994 r., na podstawie której została zatrudniona na stanowisku młodszego kontrolera celnego w pełnym wymiarze czasu pracy.

W dniu 2 grudnia 1994 r. powódka zawarła z Urzędem Celnym w Zgorzelcu umowę o pracę na okres służby przygotowawczej do dnia 1 września 1997 r., na podstawie której została zatrudniona na stanowisku młodszego kontrolera celnego w pełnym wymiarze czasu pracy.

W dniu 2 września 1997 r. powódka zawarła umowę o pracę z Urzędem Celnym w Legnicy na czas określony do dnia 1 października 1997 r., na podstawie której została zatrudniona na stanowisku kontrolera celnego w pełnym wymiarze czasu pracy, a w dniu 2 października 1997 r. – na czas nieokreślony.

Z dniem 1 listopada 1998 r. powódkę awansowano na stanowisko starszego kontrolera celnego.

Z dniem 1 lipca 2000 r. powódkę mianowano do służby stałej w Urzędzie Celnym w Legnicy na stanowisko starszego kontrolera celnego i nadano stopień służbowy młodszego dyspozytora celnego.

Z dniem 1 kwietnia 2001 r. powódkę przeniesiono do służby w Urzędzie Celnym we Wrocławiu.

Z dniem 1 maja 2002 r. określono powódce miejsce pełnienia służby w Izbie Celnej we Wrocławiu.

Z dniem 27 stycznia 2009 r. wyznaczono powódce miejsce pełnienia służby w Wydziale Rozliczeń Ceł i Podatków.

Od dnia 1 października 2009 r. nadano powódce stopień dyspozytora celnego.

Z dniem 30 listopada 2009 r. mianowano powódkę na stopień służbowy młodszego aspiranta celnego w korpusie aspirantów Służby Celnej.

Z dniem 1 stycznia 2011 r. zaproponowano powódce następujące warunki zatrudnienia:

1. miejsce pełnienia służby: Izba Celna we Wrocławiu/Wydział Rozliczeń Ceł i Podatków,
2. stanowisko służbowe: starszy specjalista Służby Celnej, zaliczane do kategorii stanowisk specjalistycznych,
3. uposażenie:
 - e. zasadnicze wg IX grupy uposażenia zasadniczego, określone mnożnikiem kwoty bazowej wynoszącym;

- f. dodatek za stopień służbowy młodszy aspirant celny, określony mnożnikiem kwoty bazowej wynoszącym;
- g. dodatek za wieloletnią służbę, ustalony wg zasad określanych w przepisach art. 153 ustawy;
- h. pozostałe dodatki do uposażenia zasadniczego, na zasadach określonych w przepisach wydawanych na podstawie art. 148 ust. 2 ustawy, w przypadku spełnienia wymogów do ich zastosowania.

Z dniem 21 września 2013 r. powódkę mianowano na stopień służbowy aspiranta celnego w korpusie aspirantów Służby Celnej.

Z dniem 1 października 2015 r. przeniesiono powódkę na stanowisko starszego specjalisty Służby Celnej do Wydziału Finansowo – Księgowego w Izbie Celnej we Wrocławiu.

Z dniem 1 marca 2017 r. powódka pełniła służbę w izbie administracji skarbowej. Miejscem wykonywania jej obowiązków służbowych był Wrocław, ul. Hercena 11.

W sprawie nie ulegało wątpliwości, że powodowie w wyniku reformy administracji skarbowej otrzymali jako funkcjonariusze propozycje zatrudnienia na podstawie stosunku pracy, które przyjęli ze skutkiem na dzień 1 czerwca 2017 r.

Jednocześnie, jak ustalono w niniejszej sprawie, nie otrzymali oni żadnego wyjaśnienia, dlaczego złożono im propozycję pracy. Powodowie nie mieli informacji o powołaniu zespołu doradczego, o możliwości skierowania podania o pozostawienie w służbie oraz faktycznych konsekwencjach takiego podania w postaci analizy indywidualnej.

W tym miejscu należy wskazać, iż zgodnie z art. 165 ust. 7 ustawy wprowadzającej KAS dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej, dyrektor izby administracji skarbowej oraz dyrektor Krajowej Szkoły Skarbowości składają odpowiednio pracownikom oraz funkcjonariuszom, w terminie do dnia 31 maja 2017 r., pisemną propozycję określającą nowe warunki zatrudnienia albo pełnienia służby, która uwzględnia posiadane kwalifikacje i przebieg dotychczasowej pracy lub służby, a także dotychczasowe miejsce zamieszkania.

Przy czym ustawodawca pozostawił uznaniu organu rozstrzygnięcie o tym, jaka to będzie propozycja - zatrudnienia, czy służby. Jak wskazał Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 27 kwietnia 2022 r. III OSK 370/21 (LEX nr 3348895) „Analiza przepisów art. 165 ust. 1, 3 i 7 oraz art. 170 ust. 1-3 i art. 171 ust. 1 p.w. KAS, w zestawieniu z zadaniami zastrzeżonymi dla funkcjonariuszy w ustawie o Krajowej Administracji Skarbowej, prowadzi do wniosku, że ustawodawca wprowadził szczególną, nadzwyczajną podstawę ustawową o

charakterze przejściowym, umożliwiającą kontynuację lub przekształcenie stosunku służbowego funkcjonariusza Służby Celno-Skarbowej w stosunek pracy przez przedstawienie funkcjonariuszowi przez właściwy organ w określonym terminie do 31 maja 2017 r. propozycji określającej nowe warunki zatrudnienia lub nowe warunki pełnienia służby, a także konstrukcję normatywną wygaśnięcia z mocy prawa stosunku służby (jak również stosunku pracy). Właściwy organ został uprawniony do złożenia funkcjonariuszom, jak i pracownikom, zarówno propozycji służby, jak i propozycji zatrudnienia, przy czym ustawodawca organom wymienionym w art. 165 ust. 7 p.w. KAS przyznał autonomiczne prawo do określenia rodzaju propozycji, która ma być przedstawiona konkretnej osobie. Użyty w art. 165 ust. 7 ww. ustawy zwrot "odpowiednio" dotyczy właściwości organu, w którego dyspozycji pozostają pracownicy i funkcjonariusze, którym należy złożyć propozycję i nie ogranicza organu w wyborze rodzaju proponowanej podstawy zatrudnienia. Ustawodawca pozostawił właściwym organom także dalej idące prawo, mianowicie prawo do niezłożenia pracownikom lub funkcjonariuszom żadnej propozycji i określił materialnoprawny (zawity) termin realizacji tego uprawnienia do 31 maja 2017 r., jak to wynika z art. 170 ust. 1 i 2 p.w. KAS.”. (tak też Naczelny Sąd Administracyjny w postanowieniu z 23 stycznia 2018 r., sygn.. akt I OSK 2772/17 (LEX nr 2449028).

Zasadnie zatem uznał Sąd Rejonowy, iż nie można przyjąć takiego stanowiska, iż zwrot „odpowiednio” należy rozumieć w ten sposób, iż pracownikom składa się propozycję pracy, zaś funkcjonariuszom propozycję służby. Powyższe sformułowanie nie oznacza, że w przypadku funkcjonariuszy przedkładana propozycja może dotyczyć wyłącznie nowych warunków służby. Należy uznać, że ustawodawca w celu przeprowadzenia reformy nie wykluczył prawnej możliwości złożenia funkcjonariuszowi celnemu propozycji zatrudnienia w ramach stosunku pracy. Argumentację Sądu I instancji w tym zakresie należy uznać za prawidłową.

Kolejno podkreślić należy, że jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 lutego 2024 r., II PSKP 9/23(LEX nr 3670471): „z treści art. 165 ust. 7 p.w.KAS wynika, że kryteria dotyczące nowych warunków zatrudnienia zawartych w propozycji pracy składanej przez pracodawcę powinny stanowić wzorzec, według którego pracodawca dokonuje selekcji pracowników kwalifikujących się do dalszego zatrudnienia oraz kwalifikujących się do podjęcia przez niego decyzji o nieprzedstawieniu propozycji zatrudnienia. Brak zastosowania tych warunków zarówno na etapie przydziału pracowników do tych dwóch grup, jak i nieujawnienie tych kryteriów w oświadczeniu pracodawcy stwierdzającym wygaśnięcie

stosunku pracy oznacza, że doszło do naruszenia zasady równego traktowania. Oznacza to, że zaproponowanie lub niezaproponowanie pracownikowi lub funkcjonariuszowi nowych warunków zatrudnienia lub służby może się opierać tylko na kryteriach wyraźnie wymienionych w art. 165 ust. 7 tej ustawy. Argumentację tę można wzmocnić wskazaniem na obowiązki wynikające wobec propozycji ustalającej nowe warunki pełnienia dalszej służby przez funkcjonariusza. Ponieważ w przepisie art. 165 ust. 7 p.w.KAS zawarte zostały kryteria merytoryczne, jakimi należy się kierować przy składaniu propozycji pełnienia służby, to ich zastosowanie musi znaleźć odzwierciedlenie w uzasadnieniu decyzji w przedmiocie propozycji ustalającej nowe warunki pełnienia dalszej służby przez funkcjonariusza (art. 169 ust. 4 w związku z art. 107 § 1 pkt 6 i § 3 k.p.a.). Sąd Najwyższy zaznaczył, że „W treści uzasadnienia decyzji, o której mowa w art. 169 ust. 4 p.w.KAS, organ winien w sposób przejrzysty, jawny i transparentny wykazać, że przy składaniu funkcjonariuszowi propozycji zastosował kryteria z art. 165 ust. 7 tej ustawy, które zostały określone w sposób wyczerpujący, a zatem nie może sięgać po inne pozaustawowe okoliczności, uzasadniając składane propozycje dalszej służby (zob. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Bydgoszczy z dnia 7 marca 2018 r., II SA/Bd 1142/17, LEX nr 2475456)”.

Sąd Najwyższy uznał, że dokonując oceny potrzeb kadrowych w perspektywie tego, komu z dotychczasowych funkcjonariuszy należy złożyć propozycję zatrudnienia lub pełnienia służby, dyrektor Izby Administracji Skarbowej powinien oprzeć swoje rozstrzygnięcie na analizie przebiegu służby funkcjonariusza, jego kwalifikacjach, przebytych szkoleniach, ocenach okresowych, dyspozycyjności oraz odnieść się do ścieżki awansowej powoda, z uwzględnieniem ścieżki awansowej funkcjonariuszy rozpoczynających służbę w tym samym roku co skarżący, a więc kryteriów określonych w art. 165 ust. 7 p.w.KAS.

Nie można także tracić z pola widzenia i tej okoliczności, że mechanizm uregulowany w uPWKAS pozostaje w rażącej opozycji do immanentnej cechy stosunków służbowych funkcjonariuszy w postaci wyższego standardu ochrony prawnej takiego stosunku, który przejawia się w dalej idących gwarancjach trwałości niż klasyczne reguły stabilizacji stosunku pracy. Trwałość stosunku służby jest jedną z istotnych gwarancji realizacji zasady rzetelności i sprawności działania instytucji publicznych, która zawarta jest w preambule Konstytucji RP i jej art. 60. Ochrona przejawia się w tym, że zarówno akt mianowania do służby, jak i akt zwalniania z niej, należą do kategorii decyzji administracyjnych. W przypadku jej wydania funkcjonariusz może złożyć odwołanie do Szefa KAS. W przypadku, gdy decyzję o zwolnieniu ze służby wydaje Szef KAS, funkcjonariusz może w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji

złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy. Na decyzję wydaną w wyniku rozpoznania środka zaskarżenia przysługuje skarga do sądu administracyjnego. Dodatkowo w sprawach dotyczących fakultatywnego zwolnienia funkcjonariusza ze służby sądy administracyjne badają, czy decyzja o rozwiązaniu stosunku służbowego nie jest arbitralna lub podjęta przy użyciu niedozwolonych kryteriów (zob. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 5 lipca 2016 r., I OSK 111/15, LEX nr 2100505).

Konstytucja nie dookreśla kryteriów, lecz czyni to art. 165 ust. 7 uPWKAS, wskazując jednoznacznie, że wówczas uwzględnia się: posiadane kwalifikacje, przebieg dotychczasowej służby, a także dotychczasowe miejsce zamieszkania funkcjonariusza. W ten sposób rysuje się pełna norma, która z jednej strony pozwoliła Dyrektorowi IAS we Wrocławiu złożyć pisemną propozycję określającą nowe warunki zatrudnienia, z drugiej nie pozwala na swobodne (uznaniowe) dyspozycje w oderwaniu od ustawowych przesłanek.

Co istotne z punktu rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, przesłanki te miały mieć charakter podmiotowy, nie zaś przedmiotowy, a to kryteria przedmiotowe pozostawały w całości „linią obrony” strony pozwanej. To bowiem przebieg służby i kwalifikacje (kryteria podmiotowe), a nie zadania przypisane ogólnie do danej jednostki bądź komórki organizacyjnej KAS, w której również ogólnie przewidziano tylko zatrudnienia pracownicze (kryteria przedmiotowe), stanowią istotę art. 165 ust. 7 uPWKAS.

Do kryteriów przedmiotowych należy także zakres ostatnio wykonywanych zadań przez funkcjonariuszy, które, jeśli wykonywane były przez funkcjonariusza, skutkowały zaproponowaniem mu warunków pracy, zamiast zaproponowaniem mu kontynuowania służby. W świetle art. 165 ust. 7 uPWKAS zabieg taki jest niedopuszczalny, bowiem odchodzi od ustalonych przez ustawodawcę kryteriów wyłącznie podmiotowych.

Zastosowane przez Dyrektora IAS we Wrocławiu kryteria podmiotowe byłyby sprawdzalne i mogłyby stanowić czynnik weryfikacyjny, to znaczy, że przeniesienie do zatrudnienia pracowniczego mogłoby być uznane za racjonalne i podyktowane względami wyłącznie opisanymi w art. 165 ust. 7 uPWKAS. Oceny tej nie modyfikuje w żaden sposób limit etatów w służbie (wyrok SN z 16.03.2023 r., III PSKP 19/22, OSNP 2023, nr 9, poz. 98, wyrok SN z 17.05.2023 r., I PSKP 94/21, LEX nr 3561949), skoro nadal możliwe jest postępowanie kwalifikacyjne do Służby Celno-Skarbowej (art. 153 ustawy o KAS), co oznacza, że z jednej strony przenosi się do pionu pracowniczego doświadczanego funkcjonariusza, by w perspektywie uruchomić nabór do służby przygotowawczej. Jak też wskazano, kryterium te odnosi się do zadań, nie zaś do osób, a zatem w świetle art. 165 ust. 7 PWKAS nie mogło stanowić podstawy zaproponowania nowych warunków pracy bądź służby.

Wymienione w art. 165 ust. 7 uPWKAS kryteria dotyczące nowych warunków zatrudnienia powinny stanowić wzorzec, według którego wymieniony w tym przepisie właściwy podmiot dokonuje selekcji funkcjonariuszy i pracowników kwalifikujących się do dalszego pełnienia służby oraz kwalifikujących się do podjęcia dalszej pracy na podstawie stosunku pracy. Pominięcie powyższych kryteriów, a zwłaszcza ich nieujawnienie w oświadczeniu o przedstawieniu propozycji kontynuacji współpracy na podstawie stosunku pracy oznacza, że doszło do naruszenia modelu określonego przez ustawodawcę.

Sąd Rejonowy uznał, że motywy decyzji powinny umożliwić funkcjonariuszowi prześledzenie toku rozumowania prowadzącego do zastosowania konkretnego przepisu prawa materialnego do rzeczywistej sytuacji faktycznej i na tej podstawie dokonanie oceny, czy złożona propozycja jest zasadna. Prawidłowe uzasadnienie daje ponadto możliwość pełnej i merytorycznej weryfikacji decyzji pracodawcy w postępowaniu sądowym.

Pismo zawierające propozycję nowych warunków zatrudnienia, które zostało przedłożone powodom, a które określało granice rozpoznania niniejszej sprawy wobec analogicznego stosowania przepisów o wadliwości wypowiedzenia umowy o pracę, nie zawierało żadnego uzasadnienia. Takowe uzasadnienie nie było także znane i samym powodom, zaś późniejsze stanowisko procesowe strony pozwanej nie zmieniało tej okoliczności, że w chwili doręczenia powodom propozycji pracy nie poinformowano ich o kryteriach zastosowanych wobec nich w oparciu o art. 165 ust. 7 uPWKAS.

Powodowie winni mieć świadomość, z jakiego konkretnie powodu został z nimi rozwiązany stosunek służby i nawiązany stosunek pracy, a świadomości tej byli i są do dziś pozbawieni.

Strona powodowa bowiem nawet nie dowiodła, że rzeczywiście Dyrektor IAS we Wrocławiu bądź choćby powołany przez niego zespół doradczy jakkolwiek zajęli się oceną powodów pod kątem kryteriów podmiotowych wyrażonych w ww. przepisie uPWKAS. Postępowanie dowodowe wykazało jedynie, że i Dyrektor IAS we Wrocławiu i powołany przez niego zespół zajmowali się kryteriami przedmiotowymi, mającymi charakter pozaustawowy i narzucony przez ówczesnego Szefa KAS, a który nie wpisywał się w ustawowy wzorzec kontynuowania bądź rozwiązywania stosunku służby z dotychczasowymi funkcjonariuszami. Bez znaczenia zatem były ustalone arbitralnie limity, a także zadania przypisane do poszczególnych komórek i jednostek organizacyjnych zreformowanej Krajowej Administracji Skarbowej, skoro nie miały one oparcia w ustawie. Na marginesie zresztą należy zauważyć, że kryteria te nawet nie zostały przedstawione powodom w piśmie stanowiącym propozycję w

rozumieniu art. 165 ust. 7 uPWKAS, lecz dopiero w toku niniejszego postępowania, co również – nawet przy przyjęciu, że w jakikolwiek sposób wpisują się one w ustawowy wzorzec – uzasadniałoby zasadność żądania powodów.

Natomiast, jak prawidłowo ustalił Sąd Rejonowy, strona pozwana nie stworzyła żadnej procedury, ani kryteriów doboru funkcjonariuszy, według których jednym funkcjonariuszom proponowano pozostanie w służbie, a innym tzw. „ucywilnienie”. Nie była też prowadzona dokumentacja, która potwierdzałaby fakt dokonania oceny poszczególnych funkcjonariuszy, w tym powodów, według wskazanych kryteriów. Słuszna była ocena Sądu I instancji, że w sprawie zwalnianych funkcjonariuszy nie obowiązywały żadne przejrzyste reguły, zaś powodowie do dnia dzisiejszego nie wiedzą dlaczego zostali zwolnieni ze służby i dlaczego ich kwalifikacje okazały się niższe od kwalifikacji tych funkcjonariuszy, którzy pozostali w służbie.

Z zebranego przed Sądem Rejonowym materiału dowodowego wynika, że jeszcze w strukturach likwidowanej, z dniem 28 lutego 2017 r. Służby Celnej, została opracowana tzw. wstępna lista funkcjonariuszy do zwolnienia ze służby lub pozostawienia w niej. Jednakże funkcjonariusze, w tym powodowie, nie wiedzieli na jakich zasadach jest tworzona lista i jakie kryteria determinowały decyzję pracodawcy o postawieniu w służbie lub tzw. „ucywilnieniu”.

Kolejno, został powołany zespół doradczy, który miał przygotować dla Dyrektora IAS we Wrocławiu propozycje pracy lub służby dla podległych pracowników.

Jak ustalił Sąd Rejonowy, z zeznań świadków wynikało, że zespół doradczy powołany przez dyrektora Józefa Dolatę stosował ww. kryteria ustawowe przygotowując Dyrektorowi IAS we Wrocławiu propozycje pracy lub służby dla podległych mu pracowników i funkcjonariuszy.

Jednakże, lista wskazująca gdzie dana osoba miałaby docelowo pracować lub pełnić służbę była już przygotowana wcześniej przez kierownictwa Izby Celnej, zaś praca zespołu ograniczała się jedynie do rozpatrzenia pism funkcjonariuszy, którzy składali podania do dyrektora o ponowną weryfikację, bowiem nie zgadzali się z planowanym przydziałem. Ustalenia Sądu I instancji, w ocenie Sądu Okręgowego, są w tym zakresie prawidłowe.

Celnie przy tym zauważył Sąd Rejonowy, że praca zespołu była o tyle nieistotna z punktu widzenia zachowania wymogów z art. 165 ust. 7 Pw KAS, że ograniczała się do zbadania sytuacji funkcjonariusza składającego podanie o ponowne rozpoznanie jego sprawy, w oderwaniu od oceny wszystkich pozostałych funkcjonariuszy, i co za tym idzie niemożliwe

było określenie przez zespół doradczy, czy dokonane wcześniej zakwalifikowanie danej osoby do propozycji pracy lub służby było prawidłowe, skoro nie było wiadomo, w oparciu o jakie kryteria taka decyzja została podjęta.

Nadto, jak ustalił Sąd I instancji, świadkowie wskazywali, że rola zespołu była jedynie konsultacyjna i to dyrektor IAS podejmował ostateczną decyzję w sprawie.

Na etapie reformy powodowie nie otrzymali żadnego dokumentu z którego by wynikało, kto, kiedy i gdzie przeanalizował jego kwalifikacje, przebieg służby, w tym zakres zadań w poszczególnych komórkach, oraz miejsce zamieszkania, w trybie art. 165 ust. 7 p.w.K.A.S.

Powodowie nadal nie posiadają wiedzy, jakie kryteria należało spełnić aby po 31 maja 2017 r. pozostać w służbie. Funkcjonariusze nie posiadali wiedzy, na jakich zasadach tworzona jest ww. lista, w oparciu o jaką dokumentację i kto odpowiada za jej powstanie. Nie wiadomo jaki sposób zespół doradczy rozpatrywał wnioski funkcjonariuszy, ponieważ żaden funkcjonariusz nie otrzymał odpowiedzi od zespołu ani w formie ustnej ani pisemnej.

Powód wskazał podczas przesłuchania, że strona pozwana nie określiła kryteriów, które miały być brane pod uwagę przy rozważeniu, kto ma być pozostawiony w służbie, a kto ma być zwolniony ze służby. Nie wiedział on, dlaczego jego wydział został ucywilniony. Przed reformą nie zostały mu przedstawione kryteria kwalifikujące do pozostania w służbie. Powódka zaś podczas przesłuchania podała, że nikt z nią oficjalnie nie rozmawiał na temat kryteriów zakwalifikowania do ucywilnienia i pozostania w służbie. Dodała, że nie przedstawiono jej uzasadnienia ww. decyzji.

Zgodzić się należy ze stanowiskiem Sądu Rejonowego, że funkcjonariusz i pracownik muszą mieć jasność co do tego, jakie kryteria przyczyniły się do złożenia przez organ propozycji pracy lub służby, nadto motywy takiej decyzji powinny umożliwić funkcjonariuszowi prześledzenie toku rozumowania prowadzącego do zastosowania konkretnego przepisu prawa materialnego do rzeczywistej sytuacji faktycznej, i na tej podstawie dokonanie oceny czy złożona propozycja jest zasadna. Pozwany, dokonując wyboru funkcjonariuszy, którym zaproponował nowe warunki pracy, powinien wskazać, że pozostawił w służbie najlepszych funkcjonariuszy, tak by zgodnie z zasadą racjonalnego gospodarowania zasobami kadrowymi podnosić standardy funkcjonowania jednostki organizacyjnej, w której

zatrudnieni byli powodowie (vide: uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z 6 września 2023 r. I PSK 76/22 (LEX nr 3604323)).

Warto zauważyć, że także w przypadku przedstawienia funkcjonariuszowi decyzji określającej warunki dalszego pełnienia służby Wojewódzki Sąd Administracyjny w Bydgoszczy w wyroku z dnia 7 marca 2018 r., II SA/Bd 1142/17, przytoczonym na wstępie, (LEX nr 2475456) uznał, że: „ponieważ w przepisie art. 165 ust. 7 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. poz. 1948 z późn. zm.) zawarte zostały kryteria merytoryczne, jakimi należy się kierować przy składaniu propozycji pełnienia służby, to zastosowanie tych kryteriów musi znaleźć odzwierciedlenie w uzasadnieniu decyzji w przedmiocie propozycji ustalającej nowe warunki pełnienia dalszej służby przez funkcjonariusza (art. 169 ust. 4 w zw. z art. 107 § 1 pkt 6 i § 3 k.p.a.)”. Dalej Sąd Administracyjny podkreślił, że „Brak jakiegokolwiek uzasadnienia w tym zakresie uniemożliwia skarżącej - jako adresatowi propozycji (decyzji) - dowiedzenia się, czy i w jaki sposób organ kryteria te zastosował”.

Natomiast z materiału dowodowego wynika, że czynnikiem determinującym o składanej funkcjonariuszowi propozycji był charakter wykonywanych przez niego zadań.

Stąd też można zauważyć, że o charakterze przedstawianej propozycji decydowało kryterium przedmiotowe, które nie zostało wymienione w art. 165 ust. 7 PwKAS.

Natomiast, jak wskazał Sąd Najwyższy w przytoczonym wyżej wyroku z dnia 13 lutego 2024 r., II PSKP 9/23 decydujące pozostają kryteria podmiotowe (przebieg służby i kwalifikacje), a nie kryterium przedmiotowe (zadania przechodzą do jednostki, w której organy administracji skarbowej przewidziały tylko pracownicze zatrudnienie), na które, jak zauważył Sąd Rejonowy, wielokrotnie powoływała się strona pozwana.

Słusznie zatem powodowie zarzucali, że na terenie IAS we Wrocławiu nie odbył się uczciwy i transparentny proces oceny kwalifikacji i przebiegu służby, od którego wyników zależało czy dany funkcjonariusz otrzyma tzw. propozycję służby czy też pracy.

W orzecnictwie Sądów Administracyjnych wskazuje się, nawiązując się do stanowiska zawartego w uzasadnieniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 stycznia 2014 r., sygn. akt K 51/12 (LEX nr 1418831), że przepis art. 60 Konstytucji RP reguluje nie tylko etap naboru do służby publicznej, lecz również zasady wykonywania tej służby, a także zwalniania ze służby publicznej. Dotyczy to także zasad przekształcenia stosunku służbowego łączącego

funkcjonariusza z organem administracji publicznej. Jak podkreślił Wojewódzki Sąd Administracyjny w uzasadnieniu do wyroku z dnia 7 marca 2018 r. II SA/Bd 1142/17 „nawet reorganizacja służby celnej i skarbowej - co należy podkreślić - nie może być wykorzystywana jako okazja do dowolnej wymiany funkcjonariuszy”, przy czym zaakcentować należy, że stosunek służbowy funkcjonariuszy jest objęty dalej idącymi gwarancjami trwałości, niż klasyczne reguły stabilizacji stosunku pracy.

W związku z tym, aby zwolnić funkcjonariusza ze służby należało w momencie składania tzw. propozycji pracy, ujawnić w sposób transparentny przyczyny zwolnienia ze służby, czego w tej sprawie nie uczyniono. „Pominięcie powyższych kryteriów, a zwłaszcza ich nieujawnienie w oświadczeniu o przedstawieniu propozycji kontynuacji współpracy na podstawie stosunku pracy oznacza, że doszło do naruszenia modelu określonego przez ustawodawcę (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z 6 września 2023 r. I PSK 76/22).

Funkcjonariusze którzy otrzymali propozycję służby, czy też propozycję pracy, nie znali dokładnego uzasadnienia dlaczego mogą kontynuować służbę, czy też dlaczego otrzymali propozycję pracy. Strona pozwana nie wykazała w sposób jasny, transparentny i przejrzysty wytycznych którymi kierowała się składając propozycję dalszej służby funkcjonariuszom, czy też propozycję pracy.

Istotnym jest fakt, że motywy powyższej decyzji powinny umożliwić prześledzenie tego toku rozumowania prowadzącego do zastosowania konkretnego przepisu prawa materialnego, a to rzeczywistej sytuacji faktycznej i dokonanie oceny, czy złożona funkcjonariuszowi propozycja jest zasadna. W niniejszej sprawie takiej transparentności nie było ze strony pozwanej.

Sąd Rejonowy również prawidłowo uznał, że nie miał obowiązku dopatrywania się poszczególnych kryteriów doboru powoda do złożenia im propozycji pracy. Należy w tym miejscu przywołać postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 września 2023 r., w sprawie o sygn. akt I PSK 76/22, w którym stwierdzono „że to na pozwanym ciążył obowiązek wskazania kryteriów, którymi kierował się podejmując decyzję o zaproponowaniu powodom zatrudnienia pracowniczego zamiast stosunku służbowego, nie było natomiast rolą sądu poszukiwanie tych kryteriów w materiale dowodowym zebranym w sprawie”.

Jak z powyższego wynika, to na pozwanym ciążył obowiązek wskazania ww. kryteriów.

Sąd Rejonowy w sposób jednoznaczny ustalił, że ww. kryteria nie zostały wskazane powodom.

Kolejno zauważyć należy, że ustawodawca nie ustanowił regulacji prawnej przyznającej prawo do odszkodowania w przypadku, w którym funkcjonariusz służby celnej otrzymuje propozycję zawarcia umowy o pracę i ją przyjmuje, decydując się na kontynuowanie zatrudnienia, lecz już nie w ramach służby, ale na podstawie stosunku pracy wówczas, gdy sąd stwierdzi kardynalne wady w ustawowej procedurze, prowadzącej de facto do zakończenia stosunku służbowego i powstania w jego miejsce stosunku pracy.

Natomiast w wydawanych w ostatnim czasie orzeczeniach Sąd Najwyższy przesądził zarówno o prawnej możliwości przywrócenia do służby funkcjonariusza zwolnionego przez złożenie tzw. propozycji pracy bez uzasadnienia przy zastosowaniu art. 184 uKAS per analogiam (wyrok z dnia 16 marca 2023 r., sygn. III PSKP 19/22 Opublikowano: OSNP 2023/9/98), jak i zasądzenia odszkodowania z tytułu niezgodnego z prawem zwolnienia ze służby przy zastosowaniu odpowiednio przepisów Kodeksu Pracy (postanowienie z dnia 6 września 2023 r. sygn. akt I PSK 76/22, mocą którego odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej IAS w Kielcach od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 28 października 2021r. w przedmiocie zasądzenia odszkodowania dla funkcjonariusza zwolnionego ze służby z dniem 31 maja 2017r.).

Sąd Odwoławczy podziela w tym zakresie stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w wyroku z dnia 13 lutego 2024 r., II PSKO 9/23, zgodnie z którym „(...) w związku z niezgodnym z prawem lub nieuzasadnionym rozwiązaniem umowy o pracę przez pracodawcę, pracownikowi przysługują roszczenia alternatywne o przywrócenie do pracy, uznanie wypowiedzenia za bezskuteczne lub o odszkodowanie (art. 45 § 1 i 56 § 1 k.p.). Ustanie zatrudnienia może naruszać podstawowe standardy prawa pracy, gdy ustawowe wygaśnięcie stosunku pracy w układzie z ofertą dalszej pracy stanowi dla pracownika nowe dwuelementowe rozwiązanie, aplikowane jeszcze przed ustaniem zatrudnienia, a które wypiera dotychczasową treść stosunku pracy i narusza art. 11 k.p. a contrario, art. 22 k.p. w zw. z art. 30 k.p., art. 67 k.p. w zw. z art. 63 k.p. i art. 56 § 1 k.p. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2023 r., II PSKP 12/22, LEX nr 3526771).

Zgodnie z art. 56 § 1 k.p. pracownikowi, z którym rozwiązano umowę o pracę bez wypowiedzenia z naruszeniem przepisów o rozwiązywaniu umów o pracę w tym trybie,

przysługuje roszczenie o przywrócenie do pracy na poprzednich warunkach albo o odszkodowanie. O przywróceniu do pracy lub odszkodowaniu orzeka sąd pracy.

Sąd Okręgowy uznał za wadliwą także argumentację strony skarżącej, zgodnie z którą przywrócenie do służby może wywoływać skutek wyłącznie na przyszłość.

Należy w pełni podzielić rozstrzygnięcie Sądu I instancji, który podstawy prawnej przywrócenie powoda do służby upatrzył w zastosowanym odpowiednio art. 56 § 1 k.p. w związku z art. 67 k.p., przy zastosowaniu art. 184 ustawy o KAS per analogiam.

Zgodnie z art. 56 § 1 k.p., pracownikowi, z którym rozwiązano umowę o pracę bez wypowiedzenia z naruszeniem przepisów o rozwiązywaniu umów o pracę w tym trybie, przysługuje roszczenie o przywrócenie do pracy na poprzednich warunkach albo o odszkodowanie. O przywróceniu do pracy lub odszkodowaniu orzeka sąd pracy.

Art. 67 k.p. stanowi natomiast, iż w razie naruszenia przez pracodawcę przepisów tamtejszego oddziału, pracownikowi przysługuje prawo odwołania do sądu pracy. W zakresie roszczeń stosuje się odpowiednio przepisy oddziału 6 niniejszego rozdziału.

Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego i sądów powszechnych jednoznacznie wskazuje, że można przywrócić do służby funkcjonariusza zwolnionego przez złożenie tzw. propozycji pracy bez uzasadnienia przy zastosowaniu art. 184 ustawy o KAS per analogiam. Sytuacja prawna funkcjonariusza, który chciał powrócić i po pewnym czasie powrócił do służby (ponownie nawiązał stosunek służby) nie może być gorsza niż funkcjonariusza, który został w ten sam sposób ze służby zwolniony i do tej służby z jakichkolwiek przyczyn nie powrócił.

Mając powyższe na uwadze, wyrok Sądu Rejonowego, przywracający powoda Jacka Krajewskiego do służby jako funkcjonariusza Służby Celno-Skarbowej na dotychczasowe warunki służby i płacy oraz zasadzający kwotę zł waz z odsetkami tytułem odszkodowania od strony pozwanej na rzecz powódki Ewy Kacanowskiej w związku z niezgodnym z prawem zwolnieniem ze służby - należy uznać za trafny.

Nie ma bowiem wątpliwości co do tego, że przyjęcie propozycji pracy skutkowało jednoczesnym ustaniem stosunku służby. Jedynie odmowa przyjęcia propozycji uprawniała funkcjonariusza do pozostania w służbie przez okres trzech miesięcy, tożsamy do najdłuższego przewidzianego kodeksem pracy okresu wypowiedzenia (art. 170 ust. 1 pkt 2 PwKAS). W sytuacji zaś, w której znalazły się powodowie przyjęcie propozycji pracy nie zapewniało swobodnego okresu wypowiedzenia, a skutkowało praktycznie natychmiastowym ustaniem stosunku służby.

Podkreślić w tym miejscu należy, iż kwestia dopuszczalności zasądzenia odszkodowania w warunkach tożsamyh do niniejszej sprawy jest obecnie utrwalona w orzecznictwie Sądu Najwyższego.

Można zatem przytoczyć orzeczenia takie jak choćby, przywołane przez Sąd I instancji - postanowienie z dnia 6 września 2023 r., sygn. akt I PSKP 76/22, wyrok z dnia 13 lutego 2024 r., sygn. akt II PSKP 9/23, gdzie wprost Sąd Najwyższy wskazuje, iż podstawą prawną zasądzenia odszkodowania funkcjonariuszowi Służby Celno-Skarbowej, którego stosunek służbowy wygasł, a następnie uległ „przekształceniu” w stosunek pracy, pozostaje stosowany *per analogiam* art. 56 § 1 k.p. z uwagi na podobieństwa tych regulacji pod istotnymi względami.

Jednocześnie apelujący wadliwie podnosi naruszenie art. 477² § 1 k.p.c. i art. 335 § 2 k.p.c. poprzez nadanie punktowi IV wyroku rygoru natychmiastowej wykonalności do kwoty 5 525,39 zł, błędnie argumentując, iż w sprawie pozwanym jest Skarb Państwa reprezentowany przez Izbę Administracji Skarbowej we Wrocławiu, a nie pracodawca Izba Administracji Skarbowej we Wrocławiu, a w takiej sytuacji nie orzeka się natychmiastowej wykonalności wyroku.

Wskazać należy, iż przepis art. 335 § 2 k.p.c. wprowadza zasadę, że niedopuszczalne jest nadanie wyrokowi natychmiastowej wykonalności w sprawach przeciwko Skarbowi Państwa. Wyjątek jednakże stanowi art. 477² § 1 k.p.c., w myśl którego w sprawach z zakresu prawa pracy dopuszczalne jest nadanie rygoru natychmiastowej wykonalności także w stosunku do pracodawców stanowiących jednostki organizacyjne Skarbu Państwa (*vide: Wyrok WSA w Warszawie z 21.04.2011 r., VI SA/Wa 222/11, LEX nr 1128894*). Zatem Sąd I instancji prawidłowo zastosował przytoczone przepisy we wskazanych punktach wyroku.

Z uwagi na powyższe, Sąd II instancji uznał, iż zarzuty apelacji są chybione. W ocenie Sądu Okręgowego rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego jest prawidłowe, odpowiada przepisom prawa, w związku z czym na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak **w punkcie I sentencji wyroku**, oddalając apelację strony pozwanej jako bezzasadną.

W punkcie II sentencji wyroku Sąd Okręgowy zasądził od strony pozwanej na rzecz powodów kwotę po 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia o kosztach procesu za II instancję do dnia zapłaty.

Sąd Okręgowy orzekł o kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. oraz 98 §1¹ k.p.c. zgodnie z którym strona

przegrywająca sprawę zobowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu).

W niniejszej sprawie, koszty procesu poniesione przez powodów jako stronę wygrywającą proces, obejmowały koszty zastępstwa procesowego wynoszące 120 zł, ustalone oparciu o § 9 ust. 1 w związku z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (*t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1964 z późn. zm.*).

sędzia Marcin Szajner

sędzia Martyna Daniłowicz

sędzia Joanna Król

Zarządzenie:

- 1. odnotować w repertorium;*
- 2. proszę doręczyć odpis wyroku z uzasadnieniem pełnomocnikowi strony pozwanej poprzez Portal Informacyjny;*
- 3. kal. 2 m-ce, sprawa kasacyjna.*